

ปาฐกถาพิเศษ โดย
ฯพณฯ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์
องคมนตรีและรัฐบุรุษ
ในการสัมมนา “การใช้ภาษาไทยของสื่อมวลชน”
วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๔๑
แสดงที่หอวชิราวุธานุสรณ์ สำหรับมูลนิธิเพชรภาษา

เรียน ประธานมูลนิธิ และผู้มีเกียรติทั้งหลาย

ผมขอขอบคุณประธานมูลนิธิ ที่ได้กรุณาเชิญผมมาพูดอีกครั้งหนึ่ง ผมขอโทษที่ไม่ได้พูดตามหัวข้อเรื่องที่ท่านประธานขอให้พูด ผมได้เรียนประธานว่าผมจะไม่พูดเรื่องที่เจาะจงกับสื่อมวลชนโดยเฉพาะ เพราะผมคิดว่าเรื่องนั้นจะมีการเสวนากันในวันนี้อยู่แล้ว และผมจะขอพูดให้กว้างขวางออกไปมากกว่าเจาะจงเฉพาะเรื่องของสื่อมวลชน ผมใช้หัวข้อที่ผมจะพูดว่า “ภาษาไทยของเรา”

ทุกครั้งที่ผมได้รับเชิญจากมูลนิธิ หรือ องค์กรใดๆ ให้มาพูดเกี่ยวกับภาษาไทย ผมจะมีความรู้สึก 2 ประการ

๑. รู้สึกอึดอัดเพราะผมเองไม่ได้เป็นผู้รู้ภาษาไทยดีมากพอที่จะบรรยายเกี่ยวกับภาษาไทย
๒. ผมจะรู้สึกดีใจมากที่มีโอกาสได้แสดงความรู้สึกของผมเองที่มีต่อการใช้ การพูด การเขียนภาษาไทย ในปัจจุบันในฐานะที่ผมรัก ห่วงแหน และรู้สึกเป็นทุกข์กับการใช้ภาษาไทยของพวกเราในปัจจุบัน เช่นเดียวกับที่พิธีกรได้กล่าวเมื่อสักครู่นี้ ความเห็นหรือข้อเสนอของผมนี้ อาจจะเป็นประโยชน์ และอาจไม่เป็นประโยชน์ หรืออาจแสดงออกซึ่งความไม่สันทัดเรื่องภาษาไทยของผมก็ได้ แต่ผมจะไม่เสียใจ และผมกลับดีใจที่จะได้เสนอความคิดต่อท่านผู้มีเกียรติทั้งหลาย

ท่านผู้มีเกียรติครับ

ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่มนุษย์ใช้ในการติดต่อ ทำความเข้าใจสื่อความคิดของกันและกัน และทำให้สังคมมนุษย์สามารถพัฒนา สร้างความเจริญ จนเป็นสังคมที่มีระบบระเบียบมีแบบแผน การดำเนินชีวิตที่เป็นรูปแบบของมนุษย์โดยเฉพาะได้ หากไม่มีภาษา มนุษย์ก็จะไม่ต่างจากสัตว์ซึ่งมีการติดต่อสื่อสารกันได้ในขีดจำกัดมาก และไม่สามารถสร้างสรรค์วัฒนธรรมใดๆ ได้เลย ความเป็นมนุษย์อยู่ที่การมีภาษาใช้ ความเป็นคนไทย อยู่ที่มีการมีภาษาไทยใช้ การมีภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติของเราเอง แสดงถึงความเป็นเอกราช ส่วนการที่ตัวอักษรและตัวเลขไทยนั้น แสดงถึงความเจริญยิ่งใหญ่ของสังคมไทย

ภาษาเป็นวัฒนธรรมสำคัญของมนุษย์ เป็นเครื่องแสดงความเป็นชาติหนึ่งที่แตกต่างกันจากชาติอื่น เป็นเครื่องแสดงความเป็นเอกราช แสดงความเจริญ และประสบการณ์ของชนชาติหนึ่งๆ ซึ่งได้สั่งสมมาตลอดระยะเวลาอันยาวนานแห่งประวัติศาสตร์ของชนชาตินั้นๆ ชาติที่เจริญแล้วจึงถือการศึกษาภาษาของตนเป็นเรื่องสำคัญ นักศึกษาภาษาผู้สร้างหรือกำหนดกฎเกณฑ์ในการใช้ภาษาเพื่อให้เป็นเครื่องบันทึกความเจริญรุ่งเรืองและประวัติศาสตร์ของชาติตนไว้ได้อย่างมีคุณค่า และกวีผู้ใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องไพเราะ จะได้รับการยกย่องเป็นบุคคลสำคัญของชาติเสมอ

การศึกษาของมนุษย์ จะเริ่มที่การศึกษาภาษาเป็นอันดับแรก และเมื่อเข้ารับการศึกษอย่างเป็นระบบในโรงเรียน ก็จะเริ่มที่การศึกษาตัวอักษรเพื่อจะได้รู้จักวิธีบันทึกภาษา และศึกษาความรู้ต่างๆ นีเอง ที่เป็นฐานให้มนุษย์ได้พัฒนาต่อไปเรื่อยๆ แม้ว่า ภาษาจะเป็นสมบัติของมนุษย์ แต่เป็นสมบัติที่ต้องมีการเรียนรู้ มีการถ่ายทอด มีการศึกษา ภาษาเป็นวัฒนธรรม ไม่ใช่ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติซึ่งมนุษย์จะได้รับมาเองโดยอัตโนมัติ การเรียนรู้ภาษาต้องมีการเรียน การฝึกฝน การจดจำ และมีความตั้งใจรักษารูปแบบที่ถูกต้องและไพเราะของภาษาไว้ ในสังคมที่เจริญแล้วนั้น มักจะยอมรับนับถือคนที่ได้รับการศึกษาอบรมอย่างดี การใช้ภาษาที่ถูกต้องไพเราะเป็นวิชาที่สำคัญอย่างยิ่งวิชาหนึ่งของการศึกษา คนซึ่งจะมีผู้ยอมรับว่าเป็นผู้มีเกียรติสมควรได้รับการยกย่องนับถือ ก็ด้วยการที่ผู้นั้นแสดงความสามารถออกทางการใช้ภาษาที่สังคมเชื่อถือเป็นประการสำคัญในประเทศอังกฤษถือกันว่าสำเนียงการพูดภาษาอังกฤษแบบ **King's English** และการใช้ภาษาที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ การใช้สำนวนที่เหมาะสมตลอดจนการอ้างอิงถ้อยคำของปราชญ์ และกวีที่ได้กล่าวมาแล้ว เป็นเครื่องหมายของ “ผู้ที่ได้รับ

การศึกษาแล้ว หรือ Educate man” การศึกษาทุกระดับในประเทศนั้น จึงเน้นที่การศึกษาภาษา ทั้งในการพูดการสนทนา การกล่าวสุนทรพจน์ การได้วาที การอภิปราย ฯลฯ จะคำนึงถึงการออกเสียง จังหวะ การเน้นเสียง การผ่อนเสียง และการแสดงอารมณ์ตามรูปแบบของภาษา คำนึงถึงเนื้อหาที่สมบูรณ์ มีเหตุผล มีสาระ มีเป้าหมาย และมีการเลือกสรรถ้อยคำที่ถูกต้องตรงตามความหมายและเหมาะสมแก่เรื่อง คำนึงถึงการลำดับเนื้อความ การลำดับความคิด และการแสดงสาระสำคัญนั้นๆ ได้ตรงความต้องการ ส่วนการเขียนนั้น ถือเป็นเพียงการบันทึกสิ่งที่จะพูดหรือได้พูดแล้ว ไว้เป็นเอกสารเพื่ออ้างอิงเป็นหลักฐานต่อไปเท่านั้น การพูดกับการเขียนจึงมีคุณค่าเท่าเทียมกัน มีความถูกต้อง มีสาระและคุณค่าเท่าเทียมกัน ผู้ที่ศึกษาและฝึกฝนจนใช้ภาษาได้ถูกต้อง ก็จะใช้ได้ถูกต้องทั้งในการพูดและการเขียน และใช้ได้ถูกต้องทุกกาลโอกาส จนเกิดเป็นคุณสมบัติประจำตัว ผู้ที่ได้รับการศึกษาอย่างดีแล้ว จะสามารถใช้ภาษาได้ดี ผู้ที่ใช้ภาษาได้ดี จึงแสดงว่าเป็นผู้ที่มีการศึกษาสูงมาแล้ว **ความสามารถทางภาษาจึงเป็นเครื่องแสดงฐานะทางสังคมของผู้เป็นเจ้าของความสามารถนั้นไปโดยอัตโนมัติ** สำหรับผู้ที่ไม่มีโอกาสหรือด้อยโอกาสศึกษาเล่าเรียน และจดจำภาษาที่ถูกต้อง ที่ไพเราะหรือที่ปราชญ์และกวีได้เคยกล่าวมาจึงมักจะใช้ภาษาผิดพลาด ไม่ไพเราะ ไม่มีโวหาร ฯลฯ การออกเสียง การใช้คำ กฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ และการใช้สำนวนโวหาร ก็อาจผิดแผกแตกต่างไปจากแบบแผนที่วางการศึกษาวางไว้

ในสังคมไทยปัจจุบัน คนไทยสนใจการพูด การเสนอความคิดเห็นหรือการอภิปรายปัญหาต่างๆ กันมาก แต่ในการพูดหรือการใช้ภาษาแสดงความคิดเห็นนั้น สังเกตได้ว่าผู้พูดขาดความสนใจที่จะใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง คนส่วนหนึ่งสนใจแต่เพียงพูดเพื่อสื่อความคิด สื่อความต้องการหรือเสนอข้อเรียกร้องของตนออกไป โดยไม่ได้สนใจว่าสิ่งที่พูด ที่เขียน ที่แสดงออกไปนั้น กระจ่าง ชัดเจน เป็นไปตามลำดับตามขั้นตอนเหมาะสมด้วยเหตุด้วยผล และถูกต้องหรือไม่ การปฏิบัติเช่นนั้นเป็นอันตรายต่อภาษาของเรา การใช้ภาษาถ้าใช้อย่างมักง่ายบ่อยๆ จะทำให้เป็นคนมักง่ายเพราะภาษาสัมพันธ์กับความคิด คิดอย่างไรก็พูดอย่างนั้น คิดดีก็พูดดี คิดชั่วก็พูดชั่ว ไม่คิดก็ไม่มีอะไรพูด ถ้าฝึกฝนใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องเสมอๆ ก็จะคิดจะทำสิ่งอื่นตามความถูกต้องไปด้วย ภาษาเป็นความรู้ที่ได้จากการฝึกฝน ตัวภาษาเองนั้นไม่จำเป็นต้องมีเหตุผล มีหลักธรรมชาติหรือกฎทางวิทยาศาสตร์มาควบคุม หากเป็นไปตามการกระทำซ้ำๆ การได้ยิน

ได้ฟังเสมอๆ และการได้พูดบ่อยๆ ถ้าผู้พูดไม่ใส่ใจการฝึกฝน หรือพูดเพียงเอาแต่ได้ พูดพอให้พินๆ ตัว ไม่มีการพิจารณาไตร่ตรองเลือกสรรถ้อยคำ ไม่มีการทบทวนแก้ไข หรือ ตกแต่งคำพูดให้ถูกต้อง เหมาะสม กะทัดรัด เป็นต้น ก็จะมีผลให้ความคิดการกระทำ และอุปนิสัยของผู้นั้นขาดความประณีต ขาดระเบียบแบบแผน ขาดความระมัดระวัง จนอาจกลายเป็นคนสุกเอาเผากิน คิดว่า อะไรก็ได้ อะไรก็ไม่ใช่ไรจริงอยู่ ภาษาพูดกับ ภาษาเขียนย่อมมีความแตกต่างกันบ้าง ภาษาพูดไม่จำเป็นต้องเน้นไวยากรณ์มากนัก แต่เมื่อพูด จำต้องพูดให้ชัดเจน ถูกต้องไพเราะ และต้องรักษาความเป็นไทยของเราไว้ได้ตลอดไป ยิ่งผู้พูดถ้าเป็นผู้ใหญ่ มีตำแหน่งหน้าที่ในการบริหารระดับสูง ยิ่งต้องระมัดระวังในเรื่องนี้มากกว่าคนอื่น ไม่เช่นนั้น จะทำให้ทั้งตนเองและองค์กรเสียหาย ถูกตำหนิได้ และเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีอีกด้วย

ข้อสำคัญสำหรับคนไทยที่น่าคำนึงยิ่งกว่านี้ ก็คือ ภาษาไทยเป็นเครื่องแสดงเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นเครื่องแสดงความเป็นเอกราช แสดงวัฒนธรรมของชาติที่ได้สั่งสมมานานหลายศตวรรษ และเป็นสมบัติล้ำค่าซึ่งคนไทยต้องรักษา ดูแล และพัฒนาให้รุ่งเรืองอย่างมั่นคงตลอดไป ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีระบบระเบียบ ที่ต้องศึกษา ต้องทำความเข้าใจ ต้องระมัดระวังดูแลใช้ให้ถูกต้อง คนไทยไม่ว่าจะเป็น ผู้บริหารประเทศ นักภาษา นักหนังสือพิมพ์ นักเขียน ครู อาจารย์ โฆษก นักแสดง ซึ่งต้องใช้ภาษาไทยในการประกอบอาชีพโดยตรง และสื่อสารกับคนจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ นักธุรกิจที่ใช้ภาษาไทยสื่อสารเพื่อการดำรงชีวิต และเป็นเครื่องมือในการดำเนินอาชีพมากพอควร หรือเป็นกรรมกร แม่บ้าน คนกวาดถนน คนขนขยะ ซึ่งใช้ภาษาเพียงเพื่อสื่อสารในครอบครัวและในการทำมาหากินไม่มากนัก ต่างก็ต้องใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำรงชีวิต เป็นมนุษย์ และเป็นคนไทยอยู่ในประเทศไทยทั้งสิ้น คนไทยทุกคนจึงต้องศึกษา ทำความเข้าใจและมีหน้าที่ดูแลรักษาภาษาไทย มากน้อยตามหน้าที่และความรับผิดชอบของตน เพื่อความเป็นเอกราช ความมั่นคง ความเป็นปึกแผ่น ความเจริญ และความทันสมัยของภาษาของชาติด้วยกันทุกคน

ในปัจจุบัน มีการใช้ภาษาผิดกันมาก จนแน่ใจว่ามีใช้ความผิดที่เกิดจากความพลั้งเผลอ หรือพลาด หากเป็นความผิดเพราะความไม่รู้ ความไม่ใส่ใจ และความไม่สนใจ แม้คนที่ได้ชื่อว่ามีการศึกษาในระดับสูง จบชั้นปริญญาตรี หรือบางคนก็จบถึงปริญญาเอก คนที่มีฐานะทางสังคมสูงบางคน คนที่มีตำแหน่งเป็นผู้บริหาร ระดับ

เสนาบติปกครองประเทศ รวมทั้งคนที่เป็ผู้นำในทางสังคมอื่นๆ บางคน ก็ใช้ภาษาไม่ต่างไปจากกรรมกร หรือผู้ที่มีการศึกษาน้อย คือ ออกเสียงผิดหรือเพี้ยน ใช้คำผิด และไม่ใส่ใจที่จะใช้ภาษาให้ถูกต้อง แม้สื่อมวลชนซึ่งต้องใช้ภาษาในการดำเนินอาชีพโดยตรง และผู้ที่อยู่ในวงการศึกษาก็ต้องเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่เยาวชน ก็มีไม่น้อยที่ไม่สนใจใช้ภาษาให้ถูกต้อง มีข้อผิดพลาดในการใช้ภาษาปรากฏให้เห็นให้ได้ยินอยู่เสมอๆ ในทุกวงการ

การที่จะใช้ภาษาให้ถูกต้อง ทั้งเสียงสระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์ การลงเสียงหนักเบา จังหวะ การลงน้ำหนักพยางค์และคำ การลงเสียงท้ายประโยคหรือทำนองเสียง การใช้คำให้ถูกความหมาย ทั้งความหมายตรง ความหมายเปรียบเทียบ ความหมายโดยนัย และความหมายแฝง

การเลือกคำให้ถูกตามรูปแบบของคำ เช่น คำเดี่ยว คำซ้ำ คำซ้อน คำยืม คำศัพท์เฉพาะ คำสุภาพ คำทางการ ฯลฯ

การใช้คำเรียงคำให้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ ตามหน้าที่ของคำและตามความสัมพันธ์ของคำที่มีต่อกัน

การใช้คำให้ถูกแก่กาลเทศะ แก่ฐานะและศักดิ์ของบุคคล และแก่สถานการณ์

การใช้คำและสำนวนให้ถูกต้องตามลักษณะของสังคม ตามความนิยมที่ถือว่าถูกต้อง และตามจารีตประเพณีที่ถือปฏิบัติกันมา

เพื่อที่จะให้คนไทยใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง สื่อสารได้เข้าใจตรงกันตามความคิดของคนไทยและเป็นภาษาประจำชาติที่ทุกคนจะเรียนรู้และใช้เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการดำรงตน เป็นคนไทยต่อไป ทุกฝ่ายควรจะต้องร่วมมือกันดังนี้

๑. ฝ่ายจัดการศึกษา

ควรพัฒนาครูให้มีความรู้ภาษาไทยอย่างถ่องแท้ ครูต้องติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการในวิชาที่ตนสอน และในความรู้เรื่องภาษาไทย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูทุกคน ไม่ว่าจะสอนวิชาอะไรต้องเป็นผู้ที่ใช้ภาษาได้ถูกต้อง พูดภาษาไทยชัดเจน และเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กได้ ครูทุกคนทุกระดับ ไม่ว่าจะสอนวิชาอะไร ต้องรู้ภาษาไทยดีและสามารถแก้การใช้ภาษาที่ผิดของเด็กๆ ได้ ทั้งในการพูดและการเขียน

ควรพัฒนาราชบัณฑิตยสถานให้เป็นหน่วยงานหลักทางภาษาของชาติ โดยให้ดำเนินงานประสานกับหน่วยงานอื่นที่ทำงานด้านภาษา เช่น สำนักนายกรัฐมนตรี สำนัก

พระราชวัง สถาบันอุดมศึกษาที่สอนและวิจัยเรื่องภาษาไทย คณะกรรมการเอกลักษณ์
ของชาติ สถาบันภาษาไทย ฯลฯ เพื่อกำหนดรูปแบบการใช้ภาษาที่ถูกต้องเป็นแนว
เดียวกัน และพิจารณาปัญหาทางภาษา ตลอดจนกำหนดนโยบายเกี่ยวกับภาษาของชาติ

และควรให้ราชบัณฑิตยสถานประสานงานกับทบวงมหาวิทยาลัยและ
กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อกำหนดแนวทางการให้การศึกษาด้านภาษาให้ทันสมัย เป็น
แนวเดียวกัน เหมาะสมกับความสามารถของเด็กในแต่ละวัย สนองตอบความต้องการ
การใช้ภาษาของเด็กแต่ละระดับการศึกษา และใช้ประโยชน์ได้จริงในการเป็นเครื่องมือ
ให้ศึกษาหาความรู้ และแสดงความรู้ของตนได้สมตามวุฒิภาวะ

เข้าใจว่า ราชบัณฑิตยสถาน ก็เห็นความสำคัญและมีความพยายามที่จะปรับปรุง
และพัฒนาพจนานุกรมอยู่ แต่คงจะติดขัดบางอย่าง จึงยังชักช้าไม่ทันการ

ขอยกตัวอย่างคำบางคำที่ราชบัณฑิตยสถานควรจะดำเนินการแก้ไข ต้องขอเรียน
ย้อนไปตอนต้นว่า ข้อเสนอของผมเป็นข้อเสนอของคนที่ไม่ค่อยสนักตภาษาไทย แต่เป็น
ข้อเสนอที่ผมอยากเสนอ และเต็มใจที่จะเสนอถึงแม้จะถูกกล่าวหาว่าไม่สนักตภาษาไทย
ก็ตาม ขอยกตัวอย่างบางคำที่สถาบันราชบัณฑิตยสถานควรที่จะดำเนินการแก้ไขก็คือ คำ
ว่า เพชร มุลนิธิเพชรภาษาของอาจารย์ เพชรที่ไม่ใส่ไม้ไต่คู้ แต่บอกพวกเราว่า ต้องอ่าน
ว่า เพ็ชร ผมก็ไม่เข้าใจเหมือนกัน ไม่ทราบว่าจะอ่านว่าเพ็ดได้อย่างไร ถ้าไม่ใส่ไม้ไต่คู้
น่าจะอ่านว่า เพด หรือไม่ก็นั่นก็อ่านว่า เพซอน ผมได้รับคำบอกเล่ามาจากผู้รู้ว่่าที่ไม่ใส่ไม้
ไต่คู้เพราะว่า คำว่า เพชร เป็นคำมาจากภาษาอื่น รากศัพท์เดิมไม่มีไม้ไต่คู้จึงต้องรักษา
รากศัพท์เดิมไว้ ผมไม่มีข้อโต้แย้งเลย แต่ผมเห็นว่า ถ้าเราไม่ใส่ไม้ไต่คู้ลงไปเพื่อให้ออก
เสียงว่า เพ็ด จริงๆ และรักษารูปศัพท์เดิมไว้ สอนนักเรียนและเด็กให้เข้าใจว่า เดิมคำนี้มา
จากภาษานี้และอ่านว่าอย่างนี้ ก็ไม่น่าจะเสียหายอย่างใด มิฉะนั้นมูลนิธของอาจารย์
อาจจะมึบางคน อ่านว่า มุลนิธิเพดภาษา หรืออ่านว่ามุลนิธิเพ-ซอนภาษาก็ได้ ผมขอเรียน
ซ้ำอีกครั้งหนึ่งว่า การคงรากศัพท์เดิมไว้นั้นไม่ใช่สิ่งเสียหายและต้องเรียนรู้กันโดยทั่วถึง
แต่การเขียนเพื่ออ่านให้ได้ถูกต้องก็เป็นเรื่องจำเป็นเหมือนกัน

คำบางคำที่เป็นภาษาต่างประเทศในพจนานุกรมลัษราชบัณฑิตยสถานเล่มใหม่
ที่สุด ในปัจจุบันนี้ มีอย่างน้อย 2 คำ คือคำว่า เอกซ์เรย์ และเฮลิคอปเตอร์
ราชบัณฑิตยสถานให้อ่านว่า เอก-ชะ-เร เมื่อไม่มีไม้ตรี ก็อ่านว่า เอ็ก-ชะ-เร ไม่ได้
เฮลิคอปเตอร์ราชบัณฑิตยสถานก็เขียนว่า เฮ-ลิ-คอป-เตอร์ คำทั้ง 2 คำนี้ แปลเป็น

ภาษาไทยไว้แล้ว จึงควรจะใช้ภาษาไทย สองคำนี้จึงไม่ควรจะมีพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้เกิดความสับสน

ยังมีอีกประการหนึ่งที่ผมได้เคยพูดกับท่านผู้รู้หลายท่านว่า มีเหตุผลอย่างไรก็มีหลายคำที่ราชบัณฑิตยสถาน กำหนดให้อ่านได้สองอย่าง เช่น อ่านว่า ปก-กะ-ติ ก็ได้ หรือ ปะ-กะ-ติ ก็ได้ สับ-ดา หรือ สับ-ปะ-ดา ก็ได้ อุ-คม-ติ-ก-ษา ก็ได้ หรือ อุ-คม-มะ-ติ-ก-ษา ก็ได้ ผมมีความเห็นว่า การกำหนดให้อ่านได้ ๒ อย่าง ย่อมเกิดความยุ่งยากสับสน โดยเฉพาะเด็กๆ ที่เพิ่งเรียนหนังสือใหม่ๆ ผมไม่เห็นความจำเป็นว่าคำคำเดียวกำหนดให้อ่านได้ ๒ อย่าง แต่ผมกลับเห็นว่าควรกำหนดให้อ่านได้อย่างเดียว และสอนให้เด็กเข้าใจว่าคำๆ นั้น จะอ่านอย่างนี้ก็ได้ หรืออ่านอย่างนั้นก็ได้ แต่การกำหนดให้อ่าน ควรจะกำหนดอย่างเดียวกันว่า คำว่า สับดาห์ ต้องอ่านว่า สับ-ดา จะอ่านว่า สับ-ปะ-ดา ไม่ได้หรือจะอ่าน สับ-ดา ไม่ได้ต้องอ่านว่า สับ-ปะ-ดา จะได้ไม่ยุ่งยาก เรื่องทั้งหมดนี้ ผมเคยปรารภกับผู้ใหญ่ในวงการที่เชี่ยวชาญภาษาไทย ไว้หลายท่าน หลายสถานที่เหมือนกัน แต่ไม่ทราบว่าจะได้รับความสนใจ มากน้อยแค่ไหน และไม่แน่ใจว่าผมจะปล่อยความไม่รู้ของผมออกไป มากน้อยแค่ไหน อย่างไรก็ตามจึงได้เรียนถามคุณหญิงจินตนา ว่าเป็นราชบัณฑิตหรือเปล่า เพราะว่าวันนี้ผมมีเรื่องต้องเฝ้าราชบัณฑิตยสถาน ก็ขอเสนอผ่านไปยังท่านอาจารย์ ถ้ามีความสนใจในเรื่องนี้ก็ได้โปรดเสนอแนะไปยังราชบัณฑิตยสถานด้วย

ควรส่งเสริมให้มีการแต่งหนังสือสำหรับเด็กทุกวัย โดยมีวัตถุประสงค์ เสริมความรู้ทางวิชาการสาขาต่างๆ สร้างคุณธรรม จริยธรรม สอนให้รู้จักหน้าที่และความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อครอบครัวและต่อสังคม และพัฒนาความเป็นคนไทยที่สังคมไทยพึงปรารถนา หนังสือเหล่านี้ควรมีลักษณะเป็นหนังสือที่อ่านง่าย สนุกสนาน พิมพ์และจัดรูปเล่มอย่างงดงาม และที่สำคัญใช้ภาษาไทยถูกต้องและกะทัดรัด

ควรส่งเสริมให้มีงานวิจัยทางภาษาไทย และนำผลการวิจัยที่น่าจะช่วยให้วางกฎเกณฑ์การใช้ภาษาได้ถูกต้อง มาเขียนเป็นตำราเผยแพร่ความรู้ให้ครูอาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา และคนทั่วไปต่อไป

๒. ฝ่ายสื่อมวลชน

ควรเร่งรัดให้สถานวิทยุและโทรทัศน์ทุกแห่งมีผู้รู้ทางภาษาอยู่ประจำเพื่อตรวจตราการใช้ภาษาของผู้สื่อข่าว ผู้จัดรายการ และผู้แสดงทุกคน

ควรให้ทุกสถานี่จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ และอบรมผู้เขียนข่าว ผู้ประกาศข่าว นักแสดงในด้านการพูดและการเขียนเสมอๆ และให้มีการสัมมนา ผู้บริหารสถานี่ ผู้จัดการรายการ และผู้กำกับกับการแสดงในเรื่องการใช้ภาษาไทยเป็นระยะๆ

ควรมีการติดตามและตรวจสอบ การอ่าน พูด เขียน และการใช้คำย่อ ในสื่อมวลชน เพื่อให้ผู้ประกาศ พิธีกร สนใจและเข้าใจการอ่านที่ถูกต้อง เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้ฟังและระมัดระวังตนเองอยู่เสมอ

๓. ฝ่ายผู้บริหารบ้านเมือง

ควรกำหนดนโยบาย และกำชับให้หน่วยงานราชการทุกหน่วย ใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องตามแบบแผนที่สถาบันทางภาษาได้กำหนดขึ้นอย่างเคร่งครัด

ควรส่งเสริมให้มีสำนักสอบภาษาไทยมาตรฐาน เพื่อสอบวัดความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาไทยระดับต่างๆ ของผู้ที่เข้าทำงานในหน่วยงานของรัฐและเอกชน สอบคนไทยที่อยู่ในต่างประเทศ ซึ่งต้องการมาทำงานหรือมาเป็นคารา นักแสดงในประเทศไทย และอาจสอบชาวต่างประเทศซึ่งมาทำงานในเมืองไทยด้วย

ควรชักชวนให้ผู้ทำงานในฝ่ายการเมืองทุกระดับ สนใจสนการใช้ภาษาไทย ซึ่งเป็นภาษาที่แสดงความเป็นชาติไทยให้ถูกต้อง

ท่านผู้มีเกียรติครับ

ภาษาไทยเป็นสมบัติล้ำค่าของคนไทย คนไทยจักต้องรักษา ทะนุบำรุง พัฒนา และเก็บรักษาไว้เพื่อสืบทอดให้ลูกหลานต่อไป ถ้าเอกลักษณ์ของภาษาเสื่อมถอย ผิดเพี้ยนไปจนไม่สามารถสื่อสารกันได้อย่างสมบูรณ์ แล้วคนไทยจะยังคงเป็นคนไทยอยู่ได้อย่างไร

จึงขอเชิญชวน คนไทยทุกคน ทุกองค์กรเอกชน ทุกส่วนราชการให้ร่วมมือกัน พูด อ่าน เขียน ภาษาไทยให้ถูกต้องชัดเจน เพื่อดำรงความไพเราะ และเอกลักษณ์ของภาษาไทยเรา ให้ยั่งยืน และเข้าใจโดยลึกซึ้งถ่องแท้ว่า การรักษาภาษาไทย คือการรักษาชาติ นั่นเอง

หวังว่าการพูดของผมในวันนี้จะเป็นประโยชน์แก่ท่านทั้งหลายบ้างไม่มากก็น้อย
ขอบคุณ